

Cerkveni

2. štev.

Junij.

GLASBENIK.

Letnik I.

1878.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

„Cerkveni glasbenik“ izhaja po enkrat na mesec in velja do konec leta 1878.
z muzikalno prilogo vred 1 gold. 50 kr., za ude Cecilijinega društva 1 gold.

Vredništvo in opravnništvo sta v Alojznici.

Petje prvih kristijanov.

Dopolnjeni so bili časi. Veseli glas rešenikov zaslišal se je v mali Palestini, odtod pa se je razlegal po celem svetu. Človeštvo imelo se je sedaj preroditi, vsaditi je bilo treba v srce človeško nove ideje, nove nazore. Velika naloga priprostim dvanajsterim ribičem!

Z neizrekljivo hitrostjo razširjevala se je nova vera. Nekaj dni po prihodu sv. Duha nad aposteljne bila je v Jeruzalemu uže velika množica kristijanov. Ti so se zbirali z aposteljni v navadnih hišah, da bi tam praznovali svete skrivnosti. In pri teh zbirališčih donele so perve pesni kerščanske proti nebu k prestolu Najvišega. Ker pa se je prva cerkev kristijanov ustanovila v Jeruzalemu, ondi pa je bilo v navadi popevanje Davidovih psalmov, poprijeli so se te navade tudi prvi kristijanje. In zakaj tudi ne? Vsaj je bilo v teh proroških pesnih toliko vzvišenega, toliko veselega in cerkvenega, toliko lepih misli o bodočem zveličarji, toliko serčnih želj in prošenj do večnega rešenika! Aposteljni so to petje vsem svojim vernikom živo priporočali, *) zatoraj se je pa tudi takoj povsodi ustanovilo, kjerkoli je pognalo seme sv. vere. Ali razun Davidovih psalmov prepevale so se pri službi Božji tudi druge himne, ki se še nahajajo v sv. pismu. Tako postavim: „Zmagovalna pesen Mozesova“, (Exod. XV.) „Himna treh mladenčev v ognjeni peči“, (Dan. XII.) „Spev Cahirjev“, (Luc. I, 68.) „Marijin Magnifikat“, (Luc. I, 46) in „Zahvalnica starčka Simeona“. (Luc. II, 29.)

Med prvimi kristijani nahajali pa so se gotovo tudi taki, ki so v svoji navdušenosti za čast Božjo izraževali versko mišljenje pesniško. Če so take pesni ljudstvu dopale, zapamtila si jih je kmalu cela občina. Ker so bile po besedi in melodiji polne verskega duha, so se pri vernikih ohranile od roda do roda. Sv. apostelj Pavelj sam govori o takih pesnih, imenujoč je „vzvišeno navdihnjene speve“ (*ᾠδὰς πνευματικὰς*) ter jih razločuje od navadnih psalmov in himen. To je bila prva pesniška tvarina pri kristijanih; kakor ima vsak narod svoje narodne pesni, tako ima tudi sv. cerkev od prvih časov sem svoje pesni, in te so bile vedno — edino cerkvene.

*) Ephes. V, 19. Col. III, 17. Jakob V, 13.

O prvih časih zbirali so se kristijanje, kakor uže omenjeno, v navadnih hišah k službi Božji. Ali vsled ogromnega razširjanja nove vere po vseh deželah tedanjega Rimskega carstva, umakniti se je moralo kmalu petje kristijanov tje doli pod zemljo v temne katakombe. Da ondi petje ni moglo biti posebno glasno, razvidi se uže lahko iz tega, ker se je bilo vernikom v podzemeljskih votlinah vedno bati sovražnih napadov. Tiho in resno donele so perve melodije po temnih duplah, a bile so svete in prodirale so oblake. Priproste melodije obsegajoče komaj celo oktavo zadostovale so popolnem vernemu sercu prvega kristijana. Često pa je bilo ono petje podobno samo nekakemu recitovanju; v tem smislu piše sv. Izidor: ¹⁾ „Primitiva autem ecclesia ita psallebat, ut modico flexu vocis psallentem faceret resonare, ita ut pronuncianti vicinior esset, quam psallenti“. Da toraj tudi niso imeli godbenih strojev za spremljevanje svojih melodij, razume se. Kako bi si bili upali preseliti pogansko „tibijo“ iz hrupa tempeljnovnega v mirne katakombe! Kako bi bili vestni verniki mogli rabiti „lir“ pri svojih zbirališčih, s katero se je često igrala v glediščih razkošna plesna godba! Kaj takega bi jim tanjka vest nikdar ne bila pripustila.

Da pa niso nastali pri službi Božji kaki neredi, oskerbele so si posamne občine zanesljivih pevcev, ki so imeli paziti na to, da se je veršilo petje vedno v redu. Že o prvem času nahajamo razun znanih štirih cerkvenih redov tudi nekak red pevcev (cantores). Ti so pričeli s prvim verzom kakega psalma, ljudstvo pa je nadaljevalo. Kmalu pa so se tudi verniki jeli deliti v dva zbora; sv. Ignacij, ki je pod cesarjem Trajanom sprejel mučeniški venec, imel je v svoji škofiji že petje dveh zborov, ki sta si drug drugemu odpevala.

Nastane pak slednjič vprašanje, odkod si je v prvih časih cerkev vzela svoje petje. Učeni krasoslovec Jakob ²⁾ meni, da je prvo cerkveno petje nasledek judovskega petja, kakor ga je sestavil David.

Drugi ³⁾ mené, da se je preselila se ve da z nekojimi spremembami gerška muzika v prve občine kristijanske. Nekteri ⁴⁾ pa celo terdó, da ima prva cerkvena godba nekaj lastnega izvirnega, da je toraj nastala med kristijani iz navdušenja i pobožnosti za sveto reč.

(Konec prihodnjič.)

Kakih misli je mnogoterno še katoliška duhovščina zastran cerkvene glasbe.

(Konec.)

- V. Treba ljudem podati vzor (ideal), to stori tudi cerkev, ona sama je vzor. Jaz ne zahtevam preveč. Maš za pevce, ki peti ne znajo, kakor se je poprej na maše tiskati dajalo, noben pravi skladatelj pisati ne more. Sicer pa se že takó naredi „lahkeje, ko mogoče“.
- Dr. Š. A glasbine vednosti so se poveksale, tedaj je bilo poprej še slabše, kakor sedaj.

¹⁾ s. Isid. de offic. 7.

²⁾ Die Kunst im Dienste der Kirche. S. 190.

³⁾ J. J. Rousseau, Dict. de Mus. ad v. plain-chant.

⁴⁾ Kiesewetter, Geschichte der abendländischen Musik. II. Aufl. S. 2.

V. Ne — poprej je zadostoval koral, še le v 17. stoletju dobila je, n. pr., stolnica Eichstätt-ska svojo pevsko kapelo; poprej je pelo nekaj malo, toda dobro izurjenih pevcev koral; ni se zahteval novošegni mogočni pristrój. In tako naj bo še danes — kjer ni mogoče dobre cerkvene glasbe imeti, naj se rajše opusti. Tu zadostuje tiha maša, med katero se poje ali kaka priprosta, pobožna pesem, ali pa koral — pa ta poslednji jim ni po godu, ker se ravno tako popači. Tudi k najpriprostejšemu petju je treba pevcev. Kaj pač pomaga, ako se na kakem koru vsakih 6 taktov edina pevka oglasi, k temu pa 2 klarineta, 2 roga, 2 trobi, bombardon in orglje s polnim glasom pojó, in se en inštrument z drugim ne vjema? Ali ni to grozna surovost? Je mar to volja, to duh cerkveni?

E. Jaz pravim vedno, da imate Vi čisto prav, pa vse preteoretično — ne praktično.

H. Prav že ima! Tu imamo, postavim, mašo Rampis-ovo, ta še gre, à dalje ne!

V. Zato je rešitev vsega tega vprašanje v tem: Več učiti se!

Dr. Š. Vedno je bila pri farah slovesna služba božja bolj pogostoma.

V. To ni res, poprej je bila bolj poredkoma, ker pevcev ni bilo.

M. Pa ljudstvo zahteva slovesno peto mašo.

V. No — kaj pač ljudstvo vsega ne zahteva. Nespameti se ne sme dati nak. Duhovščina ima ravno biti pametnejša — pa žalibog... izjeme so!

G. Po tem potu ne pridemo nikamor, pa tudi nič ne dé, saj je to le pristranska reč.

V. Pa ta pristranska reč je nepristojnost, nizkost, in pridemo ne nikamor, ker vam je nizkost sama prav. (Vse nejevoljno molči.)

Konec: Pomiluje se V.-ova „prenapetost“, V. pa pomiluje njihovo žalostno priproščino.

K temu dostavi Witt v 12. številki svojih listov še to-le: Pristavilo bi se bilo še lahko, da večina duhovščine za cerkveno glasbo, za izurjenje pevcev, korov i. t. d. še nič poskusila, nič storila ni; še le potem, ko se je leta in leta vsesplošno ter goreče delovalo, sme se po pravici reči: Ne gre, vse žertve, ves trud in prizadevanje je zastonj. Kaj pa se je do sedaj že storilo — od kod hoče tedaj priti? Ex nihilo fit nihil — iz nič ni nič! Cerkve se tudi same ne popravljajo, treba je k temu denarja, truda in skerbi; tako je tudi s cerkveno glasbo. Dve reči pa stojite terdno kakor skala:

1.) Tako imenovana katoliška cerkvena glasba je po navadi neizrečeno vsednja, surova in nedostojna, popolno pokvarjenje liturgije (cerkvenih obredov), popolnoma zoper duh in voljo cerkveno.

2.) Duhovščina je v tem oziru doslej malo ali pa še nič ne storila, da, mnogi celó pod pazduho segajo taki nepristojni glasbi, podpirajo in zagovarjajo jo. Na koga tedaj tu pade krivda? Treba se je toraj pravih pripomočkov k obnovi cerkvene glasbe goreče poprijeti. — Še le, ako ti pripomočki nič ne zdajo, potem se sme reči: Nemogoče je!

Dobro — potem pa cerkveni organi nimajo več moči, nepristojnost iz cerkve izgnati! Ta si je potem pravico v cerkvi pridobila, prejel je pa tudi

vsak pameten človek pravico, da se mu sme gnjusiti in merzeti do take nepristojne cerkvene glasbe, katoliške duhovščine pa se derži madež, da nič ni storila k odstranitvi take nepristojnosti.

Mi dostavimo k temu še samo to, da se vse to sicer ne vjema popolnem z našimi razmerami; koliko pa zadeva tudi nas, naj vsak častitih bralcev sam sodi.

Kronika Cecilijinega društva.

I. Občni zbor v Ljubljani, dne 14. junija l. 1877.

(Dalje in konec.)

Ob 2. popoldne je bilo obiskovanje sv. Reš. Telesa s petjem. Pevalo se je eno uro, da sploh rečemo, eksaktno. Najbolj je dopadal Wittov „Perfice“ in Aiblingerjev „Jubilate Deo“. Manj uspeha so imeli možki zbori in koralni „Terra tremuit“.

Ob 6. zvečer so bile pri oo. frančiškanih litanije z blagoslovom. Tù je opaziti, da je bila prav nesrečna misel, latinskemu koralu podstaviti slovenski tekst. Prestave nikdar ne dadó tega, kar original, veliko manj, če se jezik stiska in striže, kakor tù. Kak razloček je v ritmu med: ora pro nobis, in za nas Boga proši. Slovenske litanije potrebujejo originalne skladbe. Sicer vsa čast kornu; dečki prav nežno, čisto pojó in imajo marsikako prednost pred ženskami; zraven pa slišati izgledno orgljanje na teh veličastnih orgljah, to je kaj posebnega.

Dan zborovanja se je nagnil; vdeleženci smo se napravljali proti dómu in kaka čutila smo prinesli domú? Že med dnevom in zlasti pri zboru je marsikdo rekel: Hvala Bogú, da se je društvo ustanovilo. Ali veliko je še taci, ki niso tega prepričanja. Dokaz temu je imenik društvenikov, v katerem pogrešamo velik del kranjske duhovščine. Da bi jim ne bilo mar za povzdigo cerkv. glasbe, ne verjamem; gotovo pa ignorirajo imenitnost, dolžnost in nujno potrebo reforme, ali pa mlademu društvu ne upajo, ker se res ne manjka taci ljudi, ki mu že naprej dobre namene odrekajo. Tako na primer sem čul v Ljubljani govorico, da misli cec. društvo slovensko petje v cerkvi zatreti. Jeli kaj bolj neumnega na svetu? Res ne dopuščajo cerkv. določila pri slovesnih sv. mašah petja v domačem jeziku, pač pa pri neslovesnih in tudi pri drugih opravilih, kakor so litanije i. t. d. Enako se razširja glas, da društvo nič noče vedeti o Riharju et consortibus. Dobro sem podučen v tej zadevi, zatoraj odgovarjam, da bode društvo nabiralo in hranilo vse doseданje za cerkev spodobne napeve. Veliko je še taci laži, katere pa pobijati ni mi čas in nálog. Društvu na čelu so vendar razumni možjé, pred vsem varuh društva, mil. g. knezoškof samí, ki gotovo ne bodo ničesa dopustili, kar cerkv. določbam nasprotuje ali našim razmeram ne pristuje. — Kdor tedaj še ni ud, naj dalje ne odlaša, zakaj težko je društvu delovati brez vsestranske podpore.

Čudno se mi tudi vidi, da je večina gg. učiteljev tako merzla proti društvu; saj vendar stvar spada v njihovo področje, ker večidel še opravljajo službo organista. Saj vendar ne smemo vedno na isti stopnji ostati, treba je napredka in izobraženja. Morebiti so žaljeni, ker se dosedanja cerkv. glasba tako slabo klasificira. Saj niso po vsem sami krivi. Marsikdo je imel dobro voljo, pa priložnosti izobraženja je manjkalo. Temu se bode zanaprej pomagalo. Naj bi se tedaj učitelji društva poprijeli; zgled sta jim dva odlična učitelja v odboru.

Delovanje društveno mora biti previdno pa gotovo. Pričakujemo od odbora energičnega delovanja, da ne oterpne prva navdušenost in prepričanje. Bog vladaj in ohrani kranjsko Cec. društvo! *)

*) Ves ta sostavek je bil namenjen že v jeseni za drug list; prihranil se je in tu natisnil, četudi nekoliko pozno — a prepozno vendar ne.

D o p i s i.

Na Breznici, 6. maja. Že pred letom, lani enkrat o tem času (po Velikonoči) je poročala „Zg. Danica“ nekaj o cecilijanskem petju na Breznici. Naj blagovoli davno nam zaželen „Cerkv. glasbenik“ letos to reč malo bolj določno naznaniti ter povedati, s čim smo storili začetek in kaj smo v teku enega leta storili. Bodi to djanski dokaz, da vzorno ali vsaj pravo in res cerkveno petje tudi v farnih cerkvah po deželi ni nemogoča reč.

Lanski postni čas smo pričeli boljše postne pesmi, po večem že znane, odbirati in se jih učiti ter peti, kakor so postavljene za mešani zbor, deloma z orgljami deloma pa samo vokalno (z glasovi). Sklenili smo bili tudi za Velikonoč, čeravno še ne povsem cecilijansko, t. j. natanko po cerkvenih določbah, vendar le nekoliko bolje in dostojniše petje napraviti, kakoršno se spodobi za Božjo službo o velicah praznikih, zlasti za slovesno sv. mašo. Učili smo se toraj postni čas ob nedeljah in praznikih popoldne ter se naučili in peli:

Veliko soboto po procesiji: *Te Deum*, *) zložil A. Foerster. *Responsoria* (odpeve) koralno sploh in sicer peteroglasno, oziroma četeroglasno brez orgelj. *Tantum ergo*, zložil F. X. Schmid (6.); (po Rimskem obredu.)

Veliko nedeljo. Harmonie-Messe, zložil Zangl, vso razun „Gloria“, namesto ktere smo se naučili ono iz Molitor-jeve maše „Tota pulchra“ s popolnim tekstom. Graduale: *Haec dies*; Offert. še slovenska Velikonočna, Cvek. Popoldne: Koralne vespere. *Tantum ergo*, Schmid (8.).

Velikon. pondeljek popoldne. Pete litanije. Koralne, kakor se v semenišči in v Alojznici pojo, sestavno in razstavno s spremljevanjem orgelj in harmonija.

Na sv. Florijana l. l. peli smo na Studenčicah pervikrat popolno po cerkvenih določilih. Introitus, Graduale, Offert. in Communio koralno po rimskem Graduale. Ordinarium missae t. j. Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus in Agnus Dei, Molitor in hon. Fidelis a Sigm. Za offert. zraven koralnega tudi prav lahek in kratek off. Laetamini, zložil Fr. Witt. — Tako natanko po rubrikah se je pelo tudi letos:

Veliko soboto. Missa „Tota pulchra“ Molitor, deloma Singenberger F. Graduale, Communio in Vesperae po Graduale Rom. Pri vstajenji: Alleluja, Schöpf; Velikonočna, A. Foerster. *Te Deum*, A. F. *Tantum ergo*, G. Fiesel (po Rimsk. obredu), tako tudi med letom nekaterikrat. Na zadnje: Alleluja, zložil Fr. Witt in hon. ss. Cordis Jesu, temp. Pasch. mesto one teatralne „Regina coeli“, ki se r. Hilšerju pripisuje.

Veliko nedeljo. *Tantum ergo*, Zangl (4). Intr. Offert. Comm. koralno po Graduale Rom. Graduale: *Haec dies*, Zangl, razstavno, v sredi malo skrajšano. Zraven koralnega off. Alleluja, Witt. Ordinarium missae. Missa „Maria Clara“, Hamma. Popoldne: Koralne vespere. *Tantum ergo*, Traumöhler.

Veliki pondeljek: Molitor Missa: Tota pulchra. Graduale: *Haec dies*, Skuhersky. Offert. Angelus Dom., Skuhersky in Regina coeli, Schöpf. *Tantum ergo*, Schmid. Popoldne: *Tantum ergo*, Ett.

Na praznik sv. Florijana na novo: Graduale: Sancti tui, Rampis. in Offert. Confitebuntur, Wesselack.

Razun tu navedenih smo med letom peli latinsko:

1. „Tantum ergo“ na „Jezik poj skrivnost“,
Rihar.	3. Adoro Te iz 17. stol., izdal Boekeler.
2. „Tantum ergo“, Zangl.	4. Ave verum, G. Fiesel.
	5. Creator alme (Jesu Redemp.), Kothe.

*) Gotovo bi g. skladatelj vstregel vsem organistom, ko bi dal ta „Te Deum“ na svitlo. Če tudi ni popolnoma t. j. da je skrajšan, bolji je vendar, kakor da se poje še večidel po deželi vedno le „Hvala bod' gospod Bogu“. Cerkev tudi tu ne zahteva tako strogo popolnega teksta, kakor pri sv. maši, temuč pripušča, da se le posamni verzi pojo, drugi pa samo recitavajo in z orgljanjem nadomestujejo. Le v „Te ergo quaesumus“ veli celemu zboru peti. Zato naj bi se ta stavek premenil in četeroglasno postavil. Pri nas ga pojemo po napevu „salvum fac populum“ iz *Te Deum*, Mašek, in prav dobro se vjema.

6. Jesu dulcis mem., Stehle. Motetta.	13. Adeste fideles, T. Mohr, Jubilate.
7. Ave Maria, Wesselack.	14. Requiem iz Hauber (Ett.) Cantica sacra.
8. Ave maris stella, A. Foerster.	15. Requiem, Baur.
9. " " " T. Mohr.	16. Grad. Propter veritatem, Rampis.
10. Veni s. Spiritus, Frey.	17. " Os justi, Rampis.
11. Stabat mater, Rihar.	18. Litaniae lauretanae, Directorium chori.
12. " " Weber.	

Zraven teh smo se naučili več slovenskih maš, adventnih, božičnih, postnih (Očitaje, Lament, A. Foerster), velikonočnih, obhajilnih in Marijinih pesem od raznih skladateljev: A. Foerster, Gerbec, Greith, Heuberger, A. Nedved, Cvek, Belar itd., se ve da na prvo znane in lahke od r. G. Riharja, kar jih je za rabo.

Iz Kranja. Glasba velikega tedna in velikonočnih praznikov.

Cvetno nedeljo. Škraup-ova maša v G; graduale: „Tenuisti“ in offertorium „Improprium“, oboje dr. Fr. Witt-ovi skladbi; „Pasion“ po koralu.

Veliki četrtek: Škraup-ova maša v C; graduale: „Christus factus est“, dr. Fr. Witt; offertorium: „Dextera Domini“, Gheradeschi; „Pange lingua“ (vse odstavke), Greg. Rihar; popoldan: „Miserere“, Palestrina z dvema zboroma.

Veliki petek: „Vexilla Regis“, Casp. Ett; očitaje ali „Popule meus“, Palestrina; „Ecce quomodo moritur justus“, Hänl (Gallus); popoldan „Miserere“ Palestrina, kakor zgoraj; zvečer po pridigi: „O vi vsi, ki greste po poti“ iz Greg. Rihar-jevih zbirk.

Veliko soboto: „Kyrie“ po koralu, Greith; drugi deli iz Škraup-ove maše v B; „Confitemini“, „Laudate“ in „Magnificat“ po cerkvenih tonih psalmov z orgljami. Popoldan pri vstajenji: „Te Deum“ (neizogibno) Schwerdt-ov; „Tantum ergo“ in „Genitori“ Schubert-ov.

Veliko nedeljo: Benz-ova maša „O clemens, o pia“; graduale: „Haec dies“, Casp. Ett; za offertorium: „Regina coeli“, Berndh. Mettenleiter: „Tantum ergo“ in „Genitori“, dr. Fr. Witt. Popoldan: tisto po Ant. Foerster-jevim napevu v B.

Velikonočni pondeljek: Führer-jeva maša v Es, nekoliko prenamerjena; offertorium: „Regina coeli“, Leitner; „Tantum ergo“ in „Genitori“, Klemm. — Navadni pevski zbor naše cerkve je bil o velikonočnih počitnicah pomnožen po 9 gospodih in gospodičinah, katerim izrekamo serčno hvalo.

Iz Novomesta, 21. maja. V saboto 18. t. m. blagovolili so mil. knezoškof o priliki vizitacije po Novomeški dekaniji obiskati tudi frančiškansko cerkev, ki je bila lepo osnažena in okinčana. Pevci (gimnazijalci) zapeli so pri vходу „Ecce sacerdos“ iz Ett „Cantica sacra“. Ker je bil blagoslov sè sv. Rešnjim telesom, pel se je koj Hymnus „Adoro te devote“ in „Bone Jesu“ (Flieg. Bl. 1878) od Eng. Frey-a, „Tantum ergo“ od Ett-a in „O sacrum convivium“ od Hoffman-a (Flieg. Bl.). Po adoraciji so bili pevci mil. knezoškofu predstavljeni. Govorili so prijazno z mnogimi, pohvalili jih pregorko in podelili jim posebej sv. blagoslov. Ta čast ostane v spominu našemu koru. S.

Missa in honorem s. Caeciliae.

Zložil za sopran, alt, tenor in bas Ant. Foerster.

Ravnokar mi je prišla v roke latinska maša pod tem naslovom. Naj mi bo dovoljeno, nekoliko spregovoriti o njej, in sicer zato, ker je izšla v začetku društvenega delovanja, in da jo pevovodjem bolj priljubim. Že v 1. listu „Glasbenika“ je bilo povedano, da je maša zložena v cerkvenem duhu, po liturgičnih pravilih, po katerih se ne sme brez potrebe nič ponavljati in nobene besede izpustiti. Tudi je bilo rečeno, da je jako melodična. Pretresajmo te tri znake. — Da je cerkvenega duhá, vedel bode vsak, kdor partituro že le po verhu pogleda. Tu ni vertoglavih samospevov, niti šumeče glorijske in hosane; vse je vredno

in dostojno. Nikar pa ne mislite, da je, kakor Nемеc pravi: „Aschgraue Musik“, Slovenec pa „za veliki petek“; marveč resnica je, da je g. Foerster šel do skrajne meje cerkvene dostojnosti. Zlasti Gloria in Credo sta živa in ne dolgočasita poslušalcev, akoprem je pri obojih popolen tekst. Sploh je v celi maši za spreminjavo obilno preskerbljeno. Čveteroglasni zbor se menjuje z unisono, z dueti in terceti, ki so prav melodični, ter zelo pripravní, pevce uriti pravega naglaševanja, sopenja in moderacije glasú. Kyrie zdi se mi krona cele maše. Šestkrat Kyrie, trikrat Christe, to je vse, kar obdeluje ta del in sicer tako priprosto, tako milo, da se človeku res zdi odmev milosti prosečega serca. Kako veselje mi dela oblika, ki je tako priprosta, a vendar pravilna! Ni treba analize: tolle, lege! Krasen je stavek Glorije: „Qui tollis“, ki da nekoliko okusiti polifonije. Tenor in bas začneta: „Qui tollis peccata mundi“, a še ne skončata, že sopran in alt prosita: „miserere nobis“. Potem se nagovor ponovi, in glas za glasom pravi „miserere nobis“, a vendar vsi skup pridejo na zadnje. Tudi Sanctus se v začetku loči od homofonije.

Zunanja oblika je krasna, tisk velik. — Že naprej vganem vprašanje, kojega pri sebi stavijo organisti po deželi: Je-li maša tudi lahka, pripravna za naše kore? — Da, lahka je in pripravna za vsak kor, ki zna le nekoliko po sekiricah peti. Če bi se komu kaka partija tudi težka zdela, naj le pregleda posamne glasove, kako se lepo razvijajo; ne presiljujejo intervalov, ter nimajo nikakih teženj premagovati. Za popolnem neolikane pevce pa skladeb ni, in nobeno društvo jih ne bo spravilo na dan. Zatoraj, komur se bo ta maša težka zdela, naj vzame prej Foersterjevo pevsko šolo v roko, naj po nji uri pevce in potem garantiram, da bo zamogel po nekolikih skušnjah ž njo na kor.

S tem priznanjem pa nikakor ni rečeno, da je maša mojstersko delo prve verste. G. Foerster sam ni imel tega namena, ker ravno preveliki oziri na nezmožnost naših pevcev omejijo mu rázvitek fantazije. Namen te skladbe je: most narediti v svetišče dostojne cerkvene glasbe, in v to sverho je „Missa s. Caeciliae“ prav pripravna. Priporočujem jo vsm gg. pevovodjem. Učila jih bo dokaj, in ne bo jim žal za borna 2 goldinarja.

P. H. Sattner.

Naše priloge.

Izmed 4 Pange lingua (Tantum ergo) je melodija pravega pravi gregorijanski koral, kateri se poje najboljše enoglasno z orgljami. Kjer nimajo orgelj, ali hočejo na vsak način 4glasno peti, ga tudi tako lahko pojó, ker je tudi za 4 glasove postavljen. Toda vleči se ne sme ta napev, kakor sploh vse gregorijansko petje ne, kajti ono je živa deklamacija, skoraj, kakor bi človek govoril (n. pr. celi „Credo“ [3. napev] se ima izvršiti v 4 do 5 minutah). Kar se tiče predavanja, bodi, ker pri koralu ni dinamičnih znamenj, enkrat za vselej rečeno, da se poje koral po navadi *mf*; vsak odstavek naj se prične bolj *p* in zopet *p* konča. Naravni *crescendo* je tam, kjer se melodija vzdiguje, *decrecendo* pa tam, kjer zadene niže tone. Rabi naj se ta himnus pri blagoslovu in posebno tudi na praznik sv. Rešnjega Telesa; zato je tudi ves tekst ponatisnjen, ki se enako lahko poje na vsak izmed teh 4 napevov.

Št. 8. kaže, kako naj se odgovarja (zopet najboljše enoglasno z orgljami), če ima responsorij *a.* spodnjo terco na konci, ali *b.* če ima samo en ton. Besede pa naj se izgovarjajo zmiraj po pravilnem akcentu.

Št. 9. je sekvencija za oba Binkoštna praznika in se rabi lahko za graduale ali offertorium.

Razne reči.

„Cec. društvo“ v Ljubljani bode tudi letos napravilo občni zbor — konec julija ali pa začetkom avgusta. Natančni program zbora in cerkvene svečanosti prinesemo prihodnjič; za danes omenimo le toliko, da se bode med drugim pela tudi g. Foerster-jeva

„Missa in hon. s. Caeciliae“, o kateri današnji list več pové. Želimo, da bi se zbora in tadanjega petja v cerkvi vdeležilo kolikor mogoče veliko udov-pevcev iz raznih krajev. Naj si toraj, kogar je volja sodelovati, preskerbi omenjeno mašo in naj se pripravi nanjo domá, da se bodo pri zadnji skušnji glasovi lepo vjemali, in se bode maša v cerkvi dobro veršila.

— Naročniki na „Cerkveni glasbenik“ se precej pridno oglašajo, ne samo iz naše škofije, ampak tudi iz sosednjih. Poslali smo list na ogled vsim udom „Cecil. društva“ in jih prosili, naj ga nam nazaj pošljejo, ako bi ga ne hoteli naprej jemati. Vernilo se jih je nam le 6; precej mlad župnik izgovarjal je vernitev lista s pretehtnim vzrokom, češ, „da njegovim potrebam zadostuje že — „Brencelj“. Škoda, da nismo prej vedeli, da tudi „Brencelj“ piše o cerkveni glasbi; gotovo bi mi ne bili v življenje poklicali nepotrebnega mu tekmeca — „Cerkv. glasbenika“.

— Orglje naše orgljarske šole, katere je bil prevzel gosp. F. Malahovsky in bi bile morale izgotovljene biti do Novega leta, stojé — od Velike noči. Delo je tako, da nismo zadovoljni z njim ter delalca nikakor ne moremo priporočati. Prepričali smo se resnice starega pregovora: „Kdor veliko obeta, malo obljubi“.

Oglasnik.

Priporočamo naslednje skladbe:

J. B. Benz, op. 10. „Šest motetov“ za 4 glasove in orglje. Obseg: Grad. in offert. za Božič, grad. in offert. za praznik ssv. Petra in Pavla, enako za praznik cerkvenega posvečevanja. Partitura in 4 glasovi veljajo 1 tolar; vsak glas 3 nove groše. (Benziger v Einsiedelnu.)

Gust. Fiesel, op. 3. „Leichte lateinische Kirchengesänge für gemischte Chöre“. 30 kr. (Samozaložba v Biberachu.)

Lahke, dobre skladbe so še:

Skuhersky, F. Z., op. 23. Missa „Quinta“ za 1 glas in orglje 1 gold., 1 glas 10 kr. (Mikulaš & Knapp v Pragu-Karlinu.)

Gerblo, Fr. Maša „Oče večni“. Za 4 gl. Cena 60 kr. (Milic v Ljubljani.)

Foerster, Ant. „20 izvirnih cerkvenih pesem“ za čveterospev. Št. 1—2. Pred Bogom. 3. Adventna. 4. Razglašenje Gospodovo. 5. Terpljenje Jezusovo. 6. Velikonočna. 7. Sv. Rešnje Telo. 8. Večni Bog. 9—10. Pri sv. Obhajilu. 11—14. Marijine. 15. Sv. Miklavž. 16. Sv. Janez Ev. 17. Sv. Jožef. 18. Sv. Alojzij. 19. Tantum ergo. 20. (sostavno) Novi mašnik.

— Opozorimo čč. gg. bralce še na glasbenik, ki izhaja v Zagrebu po enkrat na mesec z imenom: „**Sv. Cecilija**, list za pučko cerkvenu glasbo i pjevanje“. Vrednik mu je g. Miroslav Cugšvert; glasbeno prilogo pa vreduje g. Ivan p. Zajc. Vsaka številka obsega 4 strani teksta in 4 strani muzikalij; naročnina za celo leto pa znaša 4 gold.

Opomba. V 1. oglasniku je napačno naznanjeno: III. (tretji) namesto Trije Ecce sac. mag. (2 razstavno, 1 sostavno) za škofovo obiskanje.

 Ako bi kdo izmed gg. naročnikov po naključbi ne bil prejel 1. št. „Cerkvenega glasbenika“, prosimo, naj se oglasi, da mu ga berž pošljemo.

Pridana je listu 2. številki priloga.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjazda**. — Odgovorni vrednik muzik. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.